

FACTORI DE NATURĂ SĂ INFLUENȚEZE COMPORTAMENTUL PERSOANEI

Material pregătit de Ramona Bălăiță,
expert, România

Factori care influențează comportamentul infracțional

- ▶ *Modalitatea* de estimare a riscului de recidivă presupune, în primul rând, identificarea factorilor statici și dinamici, protectivi și inhibitori.
- ▶ Acești factori sunt evaluați din punct de vedere calitativ, ceea ce înseamnă că fiecărui factor trebuie să i se aprecieze și determine ponderea și semnificația pe care o au în raport cu comportamentul infracțional. Aceasta înseamnă că evaluarea nu trebuie să se realizeze în funcție de numărul acestora, ci în funcție de importanța lor. Spre exemplu, deși pot exista numeroși factori protectivi, un singur factor favorizant cum ar fi dependența de droguri face ca riscul de a comite noi infracțiuni să crească semnificativ.

2 categorii de factori: care dezvoltă și care inhibă CI

- ▶ În evaluarea factorilor de natură a influența negativ, a dezvoltă conduita infracțională a persoanei evaluate, trebuie să se aibă în vedere, de regulă, factorii criminogeni (interni, externi);
- ▶ Atunci când se referă la factorii de natură a influența pozitiv conduita persoanei evaluate, trebuie să aibă în vedere acei factori care susțin demersurile de reintegrare socială ale individului, resursele identificate (interne, externe).

Categorii de factori

- ▶ Aspectele pozitive legate de aceste nevoi se pot constitui în factori de natură să inhibe comportamentul infracțional
- ▶ Aspectele negative legate de aceste nevoi se pot constitui în factori de natură să dezvolte comportamentul infracțional
- ▶ Disponibilitatea de schimbare, de îmbunătățire a acestor aspecte se poate constitui factori de natură să inhibe comportamentul infracțional

Reguli privind identificarea și menționarea factorilor

- ▶ Factorii identificați trebuie să decurgă din analiza ariilor evaluate
- ▶ Nu trebuie să existe informații cu caracter contradictoriu;
- ▶ Un factor *nu* poate să figureze în aceeași formă *concomitent* atât ca factor negativ, cât și ca factor pozitiv!

De exemplu: nu poate fi menționat ca factor pozitiv suportul din partea din familiei acordat persoanei evaluate, pentru ca ulterior, în cadrul factorilor negativi, să fie specificat că aceasta nu beneficiază de un sprijin moral/material semnificativ din partea familiei.

- ▶ Se recomandă ca atunci când realizează analiza, consilierul de probațiune să nu se limiteze numai la simpla precizare a factorului, ci să realizeze și o analiză succintă a modului în care acesta influențează pozitiv sau negativ conduita generală a persoanei evaluate

Atitudinea față de faptă - reținută ca factor de natură să dezvolte comportamentul infracțional

Cunoscute ca tehnici de neutralizare a criminalității, descrise de G. Sykes și D. Matza:

1. *negarea sau tăgăduirea responsabilității*, în acest caz persoana invocă o serie de cauze externe defavorabile lui, susținând că el este în realitate victima unor probleme sociale și economice (familie destrămată, violență parentală, anturaj nefast etc.);
2. *negarea sau tăgăduirea răului comis*, în sensul că persoana consideră că reacția la fapta sa este exagerată pentru că suferințele și pagubele provocate de el nu sunt chiar atât de mari, încercând să "redefinească", într-o manieră personală, actele comise, minimalizându-le gravitatea;
3. *negarea sau tăgăduirea victimei*, persoana ajunge la concluzia că, în definitiv, victima își merită soarta, întrucât era o persoană discreditată sau care își disimula comportamentul imoral (negustor "necinstit", profesor "nedrept" și "incorect" etc.);

Atitudinea față de faptă - reținută ca factor de natură să dezvolte comportamentul infracțional

4. *acuzarea acuzatorilor*, delincventul nu își regretă propriul comportament, ci atacă comportamentul celor care-l acuză, considerându-i ipocriți (polițiști "corupți", judecători "părtinitori" etc.);

5. *supunerea față de comandamente sau legislații "superioare"*, delincventul invocă anumite circumstanțe, coduri morale, religioase și politice care îl obligă să adopte comportamente ilegale și ilicite.

Atitudinea față de faptă - reținută ca factori de natură să inhibe comportamentul infracțional

Opusul tehnicilor de neutralizare a criminalității, descrise de G. Sykes și D. Matza: *de negarea sau tăgăduirea responsabilității*:

1. *Asumarea răului comis, a consecințelor*, în sensul că persoana înțelege suferințele și pagubele provocate, planifică sau a făcut gesturi reparatorii
2. *Conștientizează perspectiva victimei*, regretă fapta din această perspectivă
3. Persoana își recunoaște și asuma vinovăția faptei, acceptă o posibilă sancțiune pentru fapta săvârșită